

mag. Tilka Jamnik, 20. junij 2019

MEDGENERACIJSKO BRANJE MLADINSKIH KNJIG (MG BRANJE)

v šolskem letu 2018/2019,

nosilec projekta: Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS

Knjige prispevata Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS in Javna agencija za knjigo RS; v tem šolskem letu pa tudi založbe: Beletrina, Grlica, Hart, Knjižna zadruga, Malinc, Mladinska knjiga, Morfemplus, Skrivnost in Sodobnost.

Poročilo je osnovano na podlagi vseh 44 poročil, ki so jih koordinatorice poslale po izvedenih bralnih srečanjih.

V tem šolskem letu je projekt potekal že petič. Pri Društvu Bralna značka Slovenije – ZPMS smo projekt MEDGENERACIJSKO BRANJE MLADINSKIH KNJIG (kratko: MG branje) v sodelovanju z Javno agencijo za knjigo RS osnovali v šolskem letu 2014/2015. Z njim želimo ob branju mladinskih knjig povezati skupine mladih bralcev 3. triletja OŠ in iz srednjih šol ter odrasle bralce na isti šoli, v bližnji splošni knjižnici, v domačem kraju ipd. Osrednja cilja projekta sta: več branja oz. več bralcev in več medgeneracijskega povezovanja oz. medsebojnega razumevanja.

Preglednica 1: Primerjava števila skupin, njihovih srečanj ter števila prebranih knjig v šol. letih 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018 in 2018/2019

Šolsko leto	Število skupin	Število srečanj	Število knjig mladi bralci	Število knjig odrasli bralci	Število knjig skupaj
2014/2015	11	50	341	437	778
2015/2016	21 (91 % porast)	72 (44 % porast)	604 (77 % porast)	652 (49 % porast)	1256 (62 % porast)
2016/2017	30 (43 % porast)	104 (44 % porast)	825 (37 % porast)	850 (30 % porast)	1675 (33 % porast)
2017/2018	45 (50 % porast)	136 (31 % porast)	1028 (25 % porast)	1023 (20 % porast)	2051 (22 % porast)
2018/2019	44¹	143 (5 % porast)	1078 (5 % porast)	1077 (5 % porast)	2155 (5 % porast)

¹ Letos iz različnih vzrokov ni sodelovalo pet skupin iz lanskega šolskega leta, pridružile pa so se štiri nove.

44 skupin² je izvedlo 143 bralnih srečanj:

Po 1 srečanje 6 skupin:

OŠ Cirkovce (Jerneja Kuraj),
OŠ Antona Žnideršiča Ilirska Bistrica (Gabriela B. Blokar),
OŠ Vida Pregarc Ljubljana (Tina Pajnik),
Gimnazija Murska Sobota (Milena Zelko, Suzana Jakoša),
OŠ Videm (Vesna Voglar Pulko),
OŠ Žužemberk (Tinka Fric Kočjaž).

Po 2 srečanja 9 skupin:

JVIZ OŠ Dobrna (Valerija Pečnik),
OŠ Griže (Breda Veber),
OŠ Hajdina (Tatjana Lukovnjak),
OŠ Juršinci³ (Sabina Lenart),
OŠ F. S. Finžgarja Lesce (Martina Schmitt in Alenka Zupan),
OŠ Polzela in Občinska knjižnica Polzela (Julijana Veber, Alja Bratuša, Renata Novak),
OŠ Šempas (Edica Klanjšček Schlegel),
OŠ Trebnje (Maja Ule),
OŠ Zadobrova (Maja Jeras).

Po 3 srečanja 13 skupin:

OŠ Artiče (Mateja Jankovič Čurič),
OŠ Bršljin (Mojca Balant),
OŠ Dolenjske Toplice (Marija Andrejčič),
Osnovna šola Jože Gorjup Kostanjevica na Krki (Tanja Beber),
OŠ Mala Nedelja (Svetlana Oletič),
Gimnazija Maribor (Darja Cizel, Simona Ditz),
OŠ Martina Krpana Ljubljana (Majda Ilc Hussein, Mojca Štih Ferle),
OŠ Oplotnica (Vida Javornik),
OŠ Polje (Mateja Drnovšek),
OŠ Renče (Mojca Saksida),
OŠ Starše (Leonida Babič),
OŠ Šempeter v Savinjski dolini (Natalija Knez),
OŠ Žiri (Nastja Šink, Majda Treven).

Po 4 srečanja 8 skupin:

Mestna knjižnica Kranj⁴ (Damjana Mustar),
OŠ Pivka (Mirjam Francetič, Tadeja Logar),
OŠ Podbočje (Janja Rostohar),
OŠ XIV. divizije Senovo (Simona Šoštar),
OŠ Šmartno v Tuhinju⁵ (Olga Drolc),
OŠ Veliki Gaber (Olga Podpadec),
OŠ Veržej (Marjana Rojnik),
OŠ Vinica (Barbara Štuhne Vuk).

² Skupine, nove v tem šolskem letu, so zapisane odebeleno.

³ Na OŠ Juršinci so otroci 1. razreda brali v šoli vsak (s) svojim(i) staršem(i); učenke 6. razreda pa so večkrat brale 80-100 otrokom v vrtcu, toda tu to štejejo kot eno srečanje.

⁴ V Mestni knjižnici Kranj so štiri skupine, ki se sicer srečujejo pogosteje, izvedle 4 srečanja MB, sodelovalo je 44 odraslih in 24 mladih. Prebrali so: Tanja Tuma: Češnje bele in rdeče (in pogovor z avtorico); Peter Wohlleben: Skrivno življenje dreves (v goste povabili gozdarko Tanjo Yrska); Suzana Tratnik: Noben glas; Dušica Kunaver: Miza v slovenskem ljudskem izročilu.

⁵ Na OŠ Šmartno v Tuhinju so pet srečanj izvedli v sodelovanju s knjižnico Franceta Balantiča Kamnik.

Po 5 srečanj 4 skupine:

Srednja zdravstvena šola Celje (Suzana Kastelic),
OŠ Gorje (Biserka Lazar),
OŠ Iga vas⁶ (Barbara Turk),
Center za vzgojo, izobraževanje in usposabljanje - Velenje (Biljana Horvat).

Po 6 srečanj 2 skupini:

OŠ A. T. Linhartaradovljica (Alenka Vurnik),
Mladinski oddelek NŠK v Trstu (Ivana Soban).

7 srečanj 1 skupina:

OŠ Franja Goloba Prevalje (Hedvika Gorenšek).

9 srečanj 1 skupina:

Knjižnica Moravče (Katarina Peterc).

**Vsem korodinatoricam in vsem mladim ter odraslim udeležencem v projektu
HVALA ZA SODELOVANJE!**

Po vsakem bralnem srečanju koordinatorice skupin pošljejo kratko poročilo. Tako izvemo za oblike spodbujanja branja, ki jih pripravijo koordinatorice (Priloga 1), ter mnenja mladih in odraslih bralcev o prebranih knjigah (Priloga 2). Iz pripomb koordinatoric izvemo tudi, da so udeleženci v projektu zadovoljni, koordinatorice pa pripravljene, da jih bodo vodile še naprej.

V tem šolskem letu je projekt – kar se tiče števila bralcev oz. prebranih knjig – približno na istem kot v lanskem šolskem letu (Preglednica 1). Sodelovalo je 44 bralnih skupin, ena manj kot lani (iz različnih razlogov pet skupin iz lanskega leta ni sodelovalo, pridružile pa so se štiri nove). Izvedle so 143 bralnih srečanj, na katerih je poročalo o prebranih knjigah 2155 bralcev, od tega pol (1078) mladih in pol (1077) odraslih bralcev.

Toda spreminja se sestave nekaterih medgeneracijskih bralnih skupin. Tako se je npr. v projektu pojavila skupina šolark, ki berejo otrokom v vrtcu, mame in babice, ki berejo prvošolcem v šoli, skupine družin s starejšimi in mlajšimi otroki itd. Pojavile so se tudi skupine mlajših učiteljic in upokojenih učiteljic, torej dveh generacij odraslih itd. Te skupine se torej razlikujejo od naših prvotnih navodil, kako naj bi bile MG skupine sestavljene⁷. Zelo nas veseli širjenje različnih oblik medgeneracijskega branja in prilagajanje le-teh potrebam, željam in zanimanjem bralcev v okoljih, kjer skupine delujejo. Delno je to vpliv drugih projektov in različnih prizadevanj za dvig družinskega branja in pismenosti, delno pa smo raznolikost spodbudili tudi sami, ker smo v naboru knjig ponudili tudi nekaj naslovov, primernih za mlajše bralce. Prepletanje različnih oblik spodbujanja branja ima med bralci zagotovo več uspeha!

Spreminja se tudi izbor prebranih knjig (Preglednica 2). Videti je tudi, da ni potrebno, da bralci dobijo v dar vsako prebrano knjigo, kot se je dogajalo na začetku projekta, ko smo imeli še dovolj

⁶ Otrokom v 2. razredu berejo mamice in/ali babice na obisku v šoli.

⁷ Glede na prvotno ponudbo naših knjig, namenjenih predvsem mladostnikom, smo svetovali, naj skupine sestavljajo mladi bralci 3. triletja OŠ in iz srednjih šol ter odrasli bralci na isti šoli, starši, odrasli bralci iz bližnje splošne knjižnice, v domačem kraju ipd.

izvodov različnih naslovov. Tudi v tem šolskem letu smo bralnim skupinam – tako kot vsa leta – ponudili knjige iz našega nabora, torej iz zbirke Zlata bralka, zlati bralec Društva Bralna značka Slovenije – ZPMS in Rastem s knjigo Javne agencije za knjigo RS. Toda v tem šolskem letu nam je začelo močno primanjkovati naslovov za tiste skupine, ki sodelujejo v projektu že peto šolsko leto, še posebej, če vsako leto organizirajo po 5-6 srečanj. Zato smo jim svetovali, da morda eno srečanje namenijo literaturi Ivana Cankarja (ker je bilo pač Cankarjevo leto) in eno morda kulturni dediščini (Evropsko leto kulturne dediščine). Smo pa za obogatitev ponudbe prosili tudi slovenske založbe, tako da so nekatere skupine izbirale tudi med njihovimi darovanimi knjigami (z njimi so skupine izvedle deset srečanj); v preglednici smo te naslove obarvali sivo. Nekatere skupine pa so se za eno ali več srečanj odločile tudi za knjige po svojem izboru; le-te smo obarvali rumeno. Kaže, da več kot tretjino srečanj skupine izvedejo s knjigami po lastnem izboru. Dobrodošli (in zanimivi za analizo) so primeri, ko isto delo berejo na primer najprej učenci in njihovi starši ter učitelji, nato te izvode uporabijo za bralno značko učiteljev na šoli ali pa manjša skupina bolj navdušenih mladih bralcev gostuje s predstavitvijo dela v bralnem klubu starejših, v domu starejših idr. Na terenu se dogaja veliko lepih reči, kar je videti tudi v vsebinskempregledu poročil o posameznih bralnih srečanjih.

Toda POZOR: številke prebranih izvodov nikakor ne pomenijo priljubljenosti knjig, ker so odvisne predvsem od zaloge določenega naslova, od števila prisotnih na bralnem srečanju idr. Priljubljenost je zaslutiti v vsebinskem pregledu poročil. (Priloga 2).

Preglednica 2: Knjige, ki so jih brali v 44 medgeneracijskih skupinah, šol. leto 2018/2019.⁸

Štev. Skupin	Naslov knjige	Število prebranih knjig		
		mladi	odrasli	skupaj
10 x	Damijan Šinigoj: Iskanje Eve	75	66	141
9x	Miha Mazzini: Zvezde vabijo	58	85	143
7 x	različna besedila Ivana Cankarja	52	62	114
7 x	Lučka Kajfež Bogataj: Planet, ki ne raste	63	57	120
6 x	Srečko Kosovel: Barž ≡ kons	52	38	90
6 x	Andrej Rozman Roza, Damijan Stepančič: Živalska kmetija	35	32	67
5 x	Marjana Moškrič: Sanje o belem štrpedu	24	47	81

⁸ Sivo obarvani so naslovi knjig iz nabora, ki so nam jih darovala za MG projekt različne založbe. Rumeno obarvani so naslovi knjig, ki so jih skupine izbrale po svojih željah, iz lastnega fonda idr.

5 x	Janja Vidmar: Pink	30	26	56
4 x	Nataša Konc Lorenzutti: Avtobus ob treh	39	27	66
4 x	Vinko Möderndorfer: Kit na plaži	27	27	54
3 x	poezija različnih pesnikov	32	16	48
3 x	Sašo Dolenc: Od genov do zvezd	16	21	37
3 x	Suzana Tratnik: Ime mi je Damjan	14	13	27
2 x	Andrej Rozman Roza: Izbrane Rozine v akciji	7	22	29
2 x	Peter Svetina: Kako je gospod Feliks tekmoval s kolesom.	18	10	28
2 x	Igor Karlovšek: Gimnazijec	15	8	23
1 x	S. Pregl: Odprava zelenega zmaja, I. Karlovšek: Gimnazijec in M. Moškrič: Sanje o belem štrpedu	10	22	32
1 x	Album 14/15/16	5	7	12
2 x	Janja Vidmar: Debeluška	8	11	19
1 x	Miro Cerar: Osnove demokracije	4	6	10
1 x	Leopold Suhodolčan: 7 nagajivih	10	11	21
1 x	Janja Vidmar: Otroci sveta	15	5	20
1 x	Tadej Golob: Zlati zob	8	5	13
1 x	Andrej Rozman Roza: Živalska kmetija, Album 14-15-16, Lučka Kajfež Bogataj: Planet, ki ne raste.	4	6	10

1 x	Marko Kravos: Sedem mičnih, jezičnih, junaških: za radijski oder in druge veselice	15	4	19
1 x	Mary Amato: Kitara za dva	17	2	19
2 x	Berlie Doherty: Abela	5	13	18
1 x	Barbara Bajd: Kranjska sivka	16	2	18
1 x	Šplíchal, Antonín; Pitro, Martin: Stare grške bajke in povesti	16	2	18
1 x	Teja Rosa: Skrivnost zajčeve graščine	10	4	14
1 x	Barbara Bajd: Tri dvoživke	5	3	8
1 x	Danni Parker: Drevo	6	2	8
1 x	Ferenc Molnár: Dečki Pavlove ulice	3	7	10
1 x	Ivan Karlovšek: Gimnazijec, Sophie McKenzie: Zaljubljena, zatreskana, Kevin Brooks: iBoy	4	2	6
1 x	Marjana Moškrič: Sanje o belem štrpedu, Eugen Sopko: Beli vran in črna ovčka	7	7	14
1 x	Andrej Rozman Roza: Mali rimski cirkus, Andrej Rozman Roza, Damijan Stepančič: Živalska kmetija	12	10	22
1 x	Oton Župančič: Mehurčki	20	26	46
1 x	Pravljica vas Leše	12	14	26
1 x	J. Cheng: Vesolje, me slišiš?; S. Alexie: Absolutno resnični dnevnik... ; D. Almond: Ime mi je Mina; S. Crossan: Zavetje vode in Slepomišnice, antologija pesmi. (Knjige s seznama BZ.)	18	8	26
1 x	Leopold Suhodočan: Mornar na kolesu, Anja Štefan: Sto ugank; Andrej Rozman Roza: Uganke 100 +1)	7	14	21

1 x	Ivan Sivec: Beli mušketir	12	8	20
1 x	Prežihov Voranc: Solzice	9	10	19
2 x	različne pravljice	16	24	40
1 x	Helena Kraljič: Koza Zoja išče prijateljico	16	2	18
1 x	Brata Grimm: Rdeča kapica	16	2	18
1 x	Grigor Vitez: Oglledalce	16	1	17
1 x	France Prešeren: Poezije	7	10	17
1 x	Kirsten Boie: Alhambra	8	8	16
1 x	Sarah Crossan: Zavetje vode	9	7	16
1 x	John Green: Krive so zvezde	6	9	15
1 x	Poezija Toneta Pavčka	11	4	15
1 x	Neli Kodrič Filipič, Damijan Stepančič: Superga	9	4	13
1 x	Slovenske ljudske pesmi	3	9	12
1 x	Mojiceja Podgoršek: Veliki Slovenci	9	3	12
1 x	Siobhan Dowd: Barjanski otrok	3	7	10
1 x	Anthony Horowitz: Sokolov malteser	3	6	9

1 x	Tadej Golob: Jezero	3	2	5
1 x	Ivan Cankar: O čebelnjaku, Podobe iz sanj in Voltaire: Kandid ali optimizem	3	2	5
1 x	Christina Kilbourne: Dragi Zaza	3	7	10
1 x	Eleanor Hodgman Porter: Poliana	3	7	10
1 x	John Boyne: Deček v črtasti pižami	3	7	10
1 x	R. J. Palacio: Čudo	3	7	10
1 x	Tone Pavček: Majnice; Feri Lainšček: Demon ljubezni : panonski spevi; Simon Gregorčič: Pesmi; Mila Kačič: Minevanja; Neža Maurer: Drevo spoznanja ...	3	7	10
1 x	Peter Zupanc: Obešanje zmajeve glave in Kitajska, dežela razdalj (odlomki)	13	8	21
1 x	Janov krik in druga dela Marinke Fritz Kunc	5	10	15
1 x	Katerina Tučkova: Žitkovske boginje	3	8	11
3 x	M. Bayless: Pleši z življenjem, Ivan Sivec: Ne pozabi najine ljubezni, Peter Svetina: Poezija za otroke	9	24	33
4 x	Tanja Tuma: Češnje bele in rdeče, Peter Wohlleben: Skrivno življenje dreves, Suzana Tratnik: Noben glas; Dušica Kunaver: Miza v slovenskem ljudskem izročilu.	24	44	68
2 x	»naj« knjige po svojem izboru	17	8	25
1 x	knjige, ki so jih brali med počitnicami	5	9	14
4 x	uvodno srečanje, splošno o branju	32	29	61